

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vidékre postáa szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajárásra
 vagy megöröklésre nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 17.

Fegyverletétel.

Az inkompatibilitási törvényjavaslat érdekében megindult parlamenti háború fegyverletétellel végződött. Tiszák leteiték a fegyvert, megadták magukat — kegyelemre. Zajos harci készülődéseiktől nem ijedt meg senki, kemény fellépésük még keményebb ellentállásra talált s mikor látták, hogy itt még az a fenyegetés sem használ, hogy különben ott hagyják az eddigi táborát — megdöntötték a dolgot újra és kitűzték a fehér zászlót, könyörögve a kegyelemért.

A fegyverletétel okmányát Tisza István gróf tegnapi beszédének ez a része képezi:

»Súlyos aggályaim voltak a törvényjavaslattal szemben, igyekeztem azokat már előbb s itt az értekezleten is érvenyesíteni. *Konstatálom, hogy ez csak igen korlátolt mértékben sikerült.* A javaslat elfogadását *szerencsétlenségnek tartom* s komolyan fölvettem önmagam előtt azt a kérdést, vajjon *ily körülmények között megmaradhatok-e a párt kebelében?* Nem lett volna könnyű reám nézve a kilépés és szükség esetében el is határoztam volna magamat erre. Két körülmény visszatartott e lépéstől: az, hogy a párttól való elszakadás *semmi esetre sem jelentette volna annak az ügynek a diadalát*, amelyet képviselek; továbbá, mert szemben a *jövő nagy céljaival és feladataival*, úgy éreztem,

hogy bármennyire fontos is ez a javaslat, a jövőnek feladatai ennél mégis sokkal fontosabbak. S ha már megmaradok a pártban, nem tartanám helyesnek, hogy el nem fogadott indítványaimat bevigyem a Házba és ezzel *minden eredmény nélkül mintegy szellemi demonstrációt csináljak.* *Meg fogom tehát* harmadszori olvasásban is a törvényjavaslatot *szavazni* s csak az értekezlet által elfogadott módosításaim előterjesztésére fogok a Házban szorítkozni.

Ez bizony teljes beismerése a tökéletes kudarcnak.

Hogy Tisza István gróf szerencsétlenségnek tartja azt, amit az ország osztatlan közvéleménye s a parlamentnek minden pártja örömmel üdvözöl mint a parlamenti tisztuláshoz kezdetét, ez jellemző Tisza István gróf felfogására, gondolkodására, de érthető, könnyen felfogható magyarázatra talál az ő csaknem másfél évtizedes *»közgazdasági tevékenységében.*

Hogy Tisza István gróf ilyen fontos, kardinális kérdésben nem ért egyet pártjával s ennek dacára mégis tagja marad továbbra is ennek a pártnak, a jövő nagy feladataival és céljaival indokolja. A Magyar Szó, amely lap sokáig úgy viselte magát, mint Tiszák legfőbb prókátor, a jövő nagy céljaira vonatkozólag ezeket írja:

»A gróf ur nyilván arra gondolt, hogy hátha lesz belőle még miniszter, legalább lehet belőle, holott, ha kilép a pártból, még a veszett fejszének nyelét sem mentheti meg.« E tekintetben nyomban meg

is nyugtatja a főudvarmester lapja, hogy: *»csalódik reményeiben: soha többé fel nem támad.«*

Ha a jövőnek ezt a nagy célját nem is éri el, de így legalább biztosítja magának és klikkje főbb tagjainak a — mandátumot s a pártban maradván klikkje üzheti tovább az intrikákat s megakadályozhatja azt, hogy az új inkompatibilitásból valami komolyabb tisztulási proceszus származzék, amely esetleg eltörje a — husos fazekakat. Ezt a munkát — úgy látszik — már meg is kezdték a parlamenti tárgyalásoknál.

Uj királyi kvótadöntés.

A miniszterelnök a pénzügyi bizottság legutóbbi ülésén kijelentette, hogy a kvóta-törvényjavaslat parlamenti tárgyalását mindaddig nem fogja kérni, amíg teljes garanciát nem nyer arra nézve, hogy Ausztriában is tárgyalják és elfogadják az osztrák kormánynak megfelelő előterjesztését. Hozzátette, hogy ily garanciája ezidőig nincs, ámbar az osztrák kormány maga nemcsak nem ellenzi, de kívánatosnak is tartja a tárgyalást. Mint-hogy pedig szó sem lehet róla, hogy azok az osztrák pártpolitikai nehézségek, melyek a tárgyalást eddig megakadályozták, a múlt évi kvóta megállapítás idejének lejártáig még hátralevő másfél hónap előtt elenyésznek: bizonyosnak látszik, hogy a pénzügyi bizottság kvóta-ügyi jelentése az idén nem is fog a Házban napirendre kerülni.

A „TISZANTÚL“ TÁRCZÁJA.

A »nagy gavallér«.

Irtá: Bársony István.

Simon, a kerülő lelkezdve jött jelenteni, hogy a perbéczi tengeritábla mellett lévő tarlón megint ott vannak a tuzokok.

Ez a tengeritábla egy valóságos rengeteg erdő volt. A területe száz holdnál is több s a tengeri mindenütt magasabbra nyult benne, semhogy kilátszhatott volna belőle az ember. Mindössze egy keskeny dűlőt szelte át két irányban, keresztmetszettel, úgy hogy a két ut találkozáspontján körülbelül közepe volt a táblának. Csak hogy ezt a keskeny utat május óta nem járta más, mint a kerülő, így aztán a nedves nyár folyamán derékig érő gaz verődött ki rajta. Aközött bátran áteszhatott minden vadállat egyik oldalról a másikba, anélkül, hogy csak sejtette volna az ember.

A nagy tábla mellett a végtelenségbe nyult az a buzatarló, a melyen Simon szerint a tuzokok pihentek. Már ösmertük ezt a diszes társaságot. Körülbelül egy tucat hatalmas madár volt; jártunk is utána, de ha egyik oldalon lestük, a másikon szálltak be; soha még csak elfogadható lövést sem tehetünk rájuk.

Aztán sokszor rontottuk is a dolgunkat a »nagy gavallér« miatt.

Ez a »nagy gavallér« a legfuresább legény

volt, aminőt csak képzelni lehet. Ő volt a tuzokok doyenja. Legalább is másfélszer akkora, mint akármelyik a csapatban. Egy óriás, komor vezér, aki sosem röpült.

Mindenekelőtt állandó őrállást vállalt s oly vakbuzgalommal teljesítette tisztét, hogy amikor a társai mind lezuhódtak a gyepes tarlón s ott elfeküdtek: ő kinyújtózza figyelt, mozdulatlanul, mint a szobor, de azért a legkisebb gyanús jel sem kerülte el örökké éber szemét. Ami bennünket vele szemben a legnagyobb kíváncsiságra ingerelt, az más valami volt. Az, hogy amikor rákerült a sor, hogy a kompánia szárnyra keljen, ő egymaga a legnagyobb kényelemmel sétálgatott be a százholdas tengeritáblába, a hol úgy el tudott tűnni, hogy semmi módon sem akadtunk nyomára.

Tüvé tettük a nagy táblát, meghajtottuk, végigkutattuk vizslával, minden eredmény nélkül. A nagy gavallér soha senki sem tudta megközelíteni, pedig minthogy felröpülni sem láttuk, nyilvánvaló, hogy bent maradt az embermagasságu tengeriben.

Ennek a különválásnak mi lehetett volna egyéb oka, mint hogy valami baja volt az öreg legénynek. Szerencsétlenség érthette, még pedig alkalmasint a szárnya táján, mert máskülönb, friss, mozgékony és gyors volt. Amikor látszólag csak kényelmesen sétált, akkor is oly nagy lépéssel s oly ütemesen mérte végig a tarlót, hogy aki egy kis hájat cipelt magán, az nem soká állhatta vele a dicsőséges versenyt.

Diktum-faktum, Simon után siettünk.

Vagy husz perczig tartó erős katonalépés után eljutottunk a h-i szőlőt szegélyező árokhoz, amelyen túl ákáczbokrok vonultak végig a gazdasághoz tartozó földek mellett. Messziről láttuk a tengeritáblát s annak közvetlen közelében a tuzokokat.

Kerekes, az irnok azt mondja: jaj de közel vannak a kukoricázhoz! most be lehet őket lopni; most vagy soha.

Simon megcsóválta a fejét. Dehogy vannak közel. Legalább is háromszáz lépésnyire vannak a tábla szélétől; de nekünk az jó most.

Kérdőjellel váltunk.

— Nohát! — folytatta Simon s nagyot rántott a vállán, — mert ha most jól rájuk megyünk a tulsó oldal felől, a többi elrepül ugyan, de az a »nagy« a miénk; az már nem futhat vissza a tengeribe, ha mi elzárjuk az útját.

Ez a Simon nem is bolond ember. Eddig csakugyan mindig az volt a baj, hogy mihelyt észrevettek a tuzokok bennünket, sétálgatva közeledtek a tengeritáblához, de még jó távol a tengeri szélétől felrepültek. Csak az egy, a nagy gavallér, ment tovább is nyugodtan, gyalog. Ugy látszik, bizonyos volt benne, hogy őbenne így sem eshetik kár.

Elővettem a látszóvetmet s szemügyre vettem a társaságot. Gyönyörű csapat volt, mondhatom. Ott nyugtózott oldalvást a többi a vénség; még ily messziről is (legalább ötszáz

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, máj. 17.

A mai ülésen **Neményi Ambrus** betérjesztette a kvóta-javaslatot, azután a Ház teljes lélekkel belemerült az összeférhetlenségi javaslat 5-ik szakaszába.

A **Tiszák** és a nagy összeférhetlenek a szabadelvű párt legutóbbi konferenciáján lelettek a fegyvert, nagyon csöndesen viselkednek, az ellenzék azonban így is kötve hisz nekik. **Tisza** István gróf ama módosításai, melyeket a szabadelvű párt elfogadott, még mindig elég gyanusak.

Résen is állt az ellenzék.

Mielőtt **Tisza** István módosítani kezdett volna, érdekes eszmecsere folyt **Polónyi** és a teljesen berekedt miniszterelnök közt, aki immár úgy elvesztette a hangját, hogy csak huhog, arról, mit tekintenek üzleti viszonyoknak.

Végre megtette **Tisza** István gróf első módosítását, melyet noha **Szell** menten elfogadott, oly homályos volt, hogy az ellenzék felzúdult:

— Vigyázzunk! Ebben kelepce van.

Rátkay László azt indítványozta, hogy **Tisza** István módosításait a szakasztól külön a szakasz után tárgyalják s mivel első tekintetre megérteni se lehet, nyomassák ki és osszák szét.

Az ellenzék zajos tetszéssel fogadta ezt az indítványt. **Rakovszky**, **Justh** pártolólág felszóltak, **Szell** azonban nem járult hozzá a nagyon indokolt javaslathoz és **Tisza** István mogorván védekezett.

Elénk és sok tekintetben jellemző vita után a többség **Rátkay** javaslatát ovetette, — de mielőtt **Tisza** István módosítása felett határozta volna, **Tallián** elnök szünetet adott.

*

Elnök **Tallián** Béla 10 órakor nyitja meg az ülést.

Neményi Ambrus a kvóta-bizottság előadója betérjeszti a kvóta-bizottság jelentéseit.

Napirend:

az összeférhetlenségi javaslat

részletes tárgyalása.

Az 5. §-nál

Kubina József szólal föl. Elvi álláspontból nem fogadja el a szakaszt.

Polónyi Géza a 4-ik ponthoz kíván röviden szólni, hogy az ellenzék álláspontját megvédje. A miniszterelnök figyelmébe ajánlja ezt a pontot, melyből az olvasható, hogy az állammal üzletet kötő képviselő csak akkor inkompatibilis, ha azt a Háznak a kormány bejelentette. Ez a szövegezés meg nem állhat, mert ezzel a kormány tetszésétől van függővé téve az inkompatibilitás. Kéri a miniszterelnököt, hogy erre nézve adja meg neki a felvilágosítást.)

Feilitsh Arthur báró: Helyesli **Polónyi** aggodalmait, de ez a pont nem annyira rossz, mint inkább rossz helyen alkalmaztatott. Módosítást ad be, mely szerint a szakasz 8. pontja után tétessék oda, hogy minden, az állammal jogügyleti viszonyban levő fél, legyen köteles azt 30 nap alatt bejelenteni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Justh Gyula: Nem lát egyértelműséget a **Feilitsh** és **Polónyi** javaslata között. Mert hisz **Polónyi** kimondatni kívánja, hogy aki az államtól ingatlant vesz, az összeférhetlen, míg **Feilitsh** csak ismét a bejelentését kívánja. Azt hiszi szóló, ha az állam bérlője összeférhetlen, ugy még inkább összeférhetlen az, aki ingatlant vesz az államtól. Módosítást ad be, mely szerint az 5-ik pont azon szakasza, amely az ily jogügyletek bejelentését előírja, hagyassék ki.

Rohonyi Gyula előadó: A szakasz változtatlan elfogadását ajánlja, mert nem látja ezáltal veszélyeztetve az összeférhetlenséget.

A ház a **Feilitsh** módosításával fogadja el a szakaszt.

Állami bérlők.

A 6. pontnál

Makfalvay Géza: Az állami szerződési bérösszegek minimumát felemeltetni kívánja.

Rátkay László: A bérösszeg minimumát szintén fel akarja emeltetni, de csak ott, a hol rövid lejáratu bérlétről van szó.

A ház az eredeti szöveget fogadja el.

A 7. pontnál

Benyovszky Sándor gróf: Nehogy strómanok által ki lehessen játszani a törvényt, módosítást ad be, mely szerint mondja ki a ház, hogy képviselő nem lehet engedményes s engedményét mára át nem ruházh tja.

Tisza István gróf: Mellőzni kéri a módosítványt.

Hasonlóképp **Szell** Kálmán miniszterelnök is mellőzni kéri a módosítást, s felvilágosítást

nyújt, hogy e tekintetben elég biztosíték van a 8. pontban.

Benyovszky Sándor gróf erre visszavonja módosítását.

A ház **Makfalvay** azon módosításával fogadja el a szakaszt, hogy a bérösszeget hatezer koronáról tízezer koronára emeli.

A 9. pont.

Üzleti viszony.

Polónyi Géza: Konstatálja, hogy a 9-ik pontban jelzett üzleti viszonyokat a 10. és 11-ik szakaszban kategorizálják. Ez nem lehet helyes eljárás. Mert ha üzleti viszony összeférhetlen, ugy minden üzleti viszony kell, hogy összeférhetlen legyen. — Az összeférhetlenség szempontjából nem lehet osztályozni az üzleti viszonyokat. Ha összeférhetlenséget hoz létre az üzleti viszony, akkor tekintet nélkül az üzlet minőségére, minden üzleti viszony inkompatibilis. Nem lehet az összeférhetlenségi törvényt zavarossá tenni az által, hogy ezer kifogást engednek meg, a mi által a képviselő sohasem fogja tudja megállapítani maga esetében az inkompatibilitást. — Nem szabad bármely üzleti viszonyt rövid lejáratu jogkölcsonossági összeköttetésnek minősíteni, mert ez nem volna egyéb, mint félremagyarázása a törvénynek. — Eklatáns példákkal illusztrálja ezen állításait s vitatja, mennyire kényes, mennyire felelősségterhes ily érdekeltségi kötelek kategórius szétválasztása. Ezek osztályozása oly ellentmondó elméleteket fognak belevenni ebbe a törvénybe, mely kiszámíthatlan vitákra és visszaélésekre fog okot adni. Hosszasan polemizál az előadóval, kitől az üzleti viszonyra nézve felvilágosítást kér, ha már nem mind összeférhetlen adjon tiszta képet arról vajjon mi értendő itt üzleti viszony alatt?

Szell Kálmán miniszterelnök: **Polónyi** annyiszor követelte az inkompatibilitás revízióját annyiszor festette az ördögöt a falra, hogy most megijedt s ő maga kér engedményeket.

Polónyi Géza: Éppen ellenkezőleg.

Szell Kálmán: A 45. t.-cz. is üzleti viszonyokról szól, s ugyan az a t.-cz. az osztályozást is magában foglalja meghatározva azon üzleti viszonyokat, melyek összeférhetlenséget vonnak maguk után. Nem lehet üzleti viszonyokat annyira szétdarabolni, amint azt **Polónyi** teszi. A törvény meghatározza, hogy az egyes állami kezelésben, állami kapcsolatban levő társulati üzletek inkompatibilisek, — de nem lehet inkompatibilis üzletnek mondani, ha páholyt bérel az állami színházban. Kéri a szakasz elfogadását.

lépésnyire voltunk tőlük) látni lehetett a pompás úvegen át, hogy milyen hamvas a feje s milyen rozsdás a dereka irányában a háta.

Roppant nagy körrel fordultunk a tengeri-tábla felé. Amikor a sarkához értünk, láttuk, mennyire igaza volt **Simonnak**. Innen végig nézhettük a tábla egy-nes részét. Attól bizony még több száz lépésnyire voltak a madár-óriások.

Megállapítottuk a haditervet. Körül kell menni az egész táblán, hogy a pástordombról átnézzünk rajta s megállapítsuk az irányt, ahol a tuzokok tartózkodnak. Akkor eloszlunk egymástól legalább is százötven lépésnyire s nagy óvatossággal átmegyünk a magas tengerin, neki egynesen a tuzokoknak. A többi a jó Isten dolga.

Neró, a szegény jó fekete vizsla, az engedelmesség e mintaképe, az első intésre mégém húzódtott s attól fogva folyvást a nyomomban lépkedett.

Elértünk a pástordombra, onnan nézve megint úgy tetszett, mintha a tuzokok éppen a tábla szélénél gunyasztanának. Szétoszlottunk s megkezdtek az előayomulást. Aki ebből az őserdőből előbb talál kiérni, az a tábla szélén meglapulva várja, amíg a többi is kiér. Lőni egyelőre semmire sem szabad.

Jó meleg őszi nap volt s alig lengett va-

lamicske szellő. De a kövér, széles tengeriteveleket az a sóhajlás is megmozgatta. Folyvást susogott a remegő, száradásnak indult növényzet. Egy fűrj repült fel a lábam elöl, akkora volt, mint egy villás fogoly. Alig birt repülni. Tizenöt lépést sem tett, megint leszállt. Ötven lépéssel egy farka fogoly rebbent fel s nagy csirregéssel vonult beljebb. Máskor ugyancsak utának eredtünk volna **Neróval** Most rájok sem néztünk. Egy csettegő poszáta nyugtalankodott körülöttem; folyvást elbém röpült; majd megint tovább libbeat, mintha utmutatóm akart volna lenni. A tengeri közt néhol nagy töklevelek látszóttak, azok közt egy-egy remek tőkvirág sárgállott; a tőkvirág körül mézporral megrakott méhek dongtak.

Mindez nagyon egyszerű, nagyon megszokott, de mégis nagyon kedves volt, kivált eltelve azzal az izgalommal, hogy a »nagy gavallér« most aligha likerüli a sorsát.

Jó sokáig tartott, a míg átjutottam a táblán.

A mikor már ki lehetett látni a tengeri köztül a tarlóra, hasmánt csuszva igyekeztem tovább. **Neró**t a hideg is lelte, ugy reszketett az izgalomtól.

En magam voltam a vadászvonal közepén. Jobbról kellett kijönni a táblából **Simonnak**, balról **Kerekesnek**. A mint nagy óvatossággal forgatom a fejemet, a tarlóra csuszva, látom a

nagy madarakat, hogyan emelkednek nebezkesen a levegőbe.

Ez ugyancsak korán volt. Mi történetett itt?!

Felugrottam; most már nem volt ok rá tovább, hogy meglapuljak. Hát egy nagy fehér kuvaszt látok, egy lompos félvad kutyát, a mely egyenesen neki lohol a tarlón annak az iránynak, a hol a tuzokok voltak. Bizonyosan zsenge tengerit keresett itt, vagy fia-nyulat, aztán valamelyikünk elöl megugrott, kiszaladt.

Bosszuságomban majdnem megfeledkeztem arról, hogy tulajdonképpen mi volt a haditerv. **Simonnak** a hangja riasztott meg.

— Nem mondtam? ugy-i? no, ott az a nagy tuzok; hogy inal erre; ne hagyjuk, ne bocsássák! Csak elibe, ténsur, elibe.

Csakugyan ott rohant a »nagy gavallér« a tarlón; keresztbe, de egyre közeledve a tengeri tábla felé.

A mi erre következett, azt látni kellett volna.

Három nekiszelesedett vadász hogyan igyekszik vágatva elvágni a futó tuzok útját a sürüségétől.

A nagy gavallér ugy fügetett, mintha sürgős levelet vitt volna. Rálövöldöztünk, hogy eltérítsük, megijesszük, a tarló felé szorítsuk, a hol el nem bujhat.

Polónyi: Vagy állami zálogházba teszi az óráját. Ez is üzlet!

Szell: — vagy szivart, bélyeget vásárol az államtól.

Polónyi: Csak ezt akartam konstatálni! Meg vagyok elégedve.

Tisza módosítása.

Tisza István gróf: Megnyugvással fogadja a miniszterelnök nyilatkozatát, de a 9-ik szakasz végére azt kívánja tételni, hogy az ipari és mezőgazdasági cézekre nézve a 11-ik pont határozmányai nem mérvadóak. (Zaj).

Szell Kálmán miniszterelnök elfogadja a módosítást.

Rátkay László azt kívánja, hogy Tisza István nehezen érthető módosítása külön szakaszként tárgyalassék. (Felkiáltások: Óvatosnak kell lennünk.)

Szell miniszterelnök ehhez nem járul hozzá.

Rakovszky István hozzájárul Rátkay indítványához s javasolja, hogy Tisza módosítása először nyomassék ki s úgy tárgyalják. Tisza a szabadelvű klubban kijelentette, hogy a javaslat szerencsétlenség, utóbb mégis bennmaradt a pártban de kijelentette, hogy a Házban nem ad be módosításokat. Most mégis előáll módosítással, nagy meglepetésre. Ezt nem lehet csak így könnyedén fogadni.

Szell Kálmán: Semmi olyan módosításhoz nem járul hozzá, melyet a szabadelvű párt nem fogad el.

Polónyi Géza: Szépely, akkor mi itt hiába beszélünk.

Szell Kálmán: Ugyan már! Ó nem azokról a módosításokról szolt, a melyekről nem tud. **Rakovszky Tisza** kijelentését nem értette. Tisza azt mondta, — ezt talán ő is interpellálhatja, — hogy csak oly módosításokat fog a Házban beadni, a melyeket a konferencia elfogadott.

Tisza István gróf: Egyebet nem cselekszik; csak azt a mit a párt konferencián mondott s csak azokat a módosításokat terjeszti be, amelyeket a párt elfogadott.

Justh Gyula: Határozatot kér Rátkay indítványára.

A többség nem fogadja el Rátkay indítványát.

Szünet után.

Justh Gyula: Kijelenti, hogy sem ő, sem pártja a Tisza módosítását el nem fogadhatja. Előmeri, hogy abban igaza van, hogy az érdekeltségnek a korlátoltságát bizonyos mértékben ki kell terjeszteni, de nem érthet vele egyet abban, hogy az érdekek éppen a 9-ik szakasz után jöjjen, mely üzlet viszonyokat korlátoz. Mert ha a záradék hozzátoldatnék, ez az összes üzletviszonyokra vonatkoznék.

Szell Kálmán miniszterelnök Justh Gyulával szemben fenntartja Tisza István módosítását.

A ház többsége elfogadja a Tisza módosítványát.

A 10 pontnál

Rohonyi Gyula előadó: Több stiláris módosítást ajánl a 10 pontnál.

Polónyi Géza: Azzal a kijelentéssel tartozik, hogy a miniszterelnöknek köszönetet mondjon az üzleti viszony osztályozására mondott felvilágosításáért.

Feilitsch Arthur kéri, hogy e szakaszra vonatkozó módosítást a vita végére fentartassák.

Az ülés további folyamán elfogadták **Tisza István gróf** több, — a javaslatra vonatkozó — módosítását.

Szell Kálmán miniszterelnök bejelentette, hogy a ház a delegációk miatt hétfőtől kezdődőleg nem tart üléseket.

Ezután **Kossuth Ferencz** interpellált a tien-csin-i kérdésben. Szell legközelebb válaszolni fog.

Ezzel az ülés véget ért.

Az erzsébetvárosi templom.

Irta: Dr. Némethy Gyula.

Az új templom, a lipótvárosi bazilika után a székesfőváros legnagyobb temploma, az ugynevezett Szegényház-téren épült, mely elég nagy arra, hogy az új egyház arányai kívülről is érvényesüljenek. A telket még a megboldogult Simor János hercegeprimás vette 70.000 forintot, az építés költségeit ellenben, melyek 418.000 forintra rugtak, a főváros közönsége mint kegyur viselte.

Az 1893 től 1900-ig épült templom kifejezett csúcsíves stílusban van tartva Steindl Imre tanár tervei szerint. Anyaga sárga préselt téglá,

örizné. Kilógott a nyelve; de a tuzok is tátott szájjal vett lélegzetet.

Remek szép volt! Kerekas rontotta el, a ki türelmetlen hévvel durrantott oda a harcizás állásban levő kakashoz. Alig negyven lépésnyire történt a lövés, négyes sörreltel. A nagy kakas egyet rázkódott, elesett s elkezdte csapkodni a szárnyát.

Mire oda értük, Neró már rajta volt. Erővel apportírozni akarta, de nem bírta el.

Megvizsgáltuk az óriás kakast, csakugyan el volt löve a balszárnya könyökben. Soha többé nem tudott volna röpdülni azzal. De már régen történhetett a baleset, mert teljesen begyógyult a forradás.

Most kitömött állapotban néz el a meszesességbe.

Údvarló helyzetben van s csak felig kinyújtott nyakkal is négy és fél arasz magas. Gyönyörű feje olyan széles, hogy alig tudom elférni tenyeremmel. Nyaka olyan vastag, hogy fejkézze csak háromnegyedrészben lehet átfogni. Szép finom császárszakállá két oldalt messzire kinyúlik s minden szála egy-egy kis kőcsagtollat mutat szürke színben.

Aki vadászember s látja, mind összecsapja bámulatában a kezét.

Kevesen láttak odakint ekkora daliát, ilyen nagy gavallért.

mely derült külsőt ad neki, a párkányok, toronyfiak, egyes szegletkövek, dekoratív részek ellenben faragott kőből készültek. A fanczia és német csúcsíves stílus némi vegyületét tünteti föl a templom már kívülről is, az által, hogy míg egyrészt igen erősen hangsúlyozott kereszt-hajója van, s két tornya a főhomlokzaton, másrészt három hajójának egyenlő a magassága, kápolna koszorúja pedig nincs. A két torony 76 méter magas, vagyis 15 méterrel magasabb, mint a váradi székesegyházi.

A két torony között, az északnyugatnak néző főhomlokzaton hármias bejárat van, a hármias hajónak megfelelőleg. A bejáratok felett domborművek, a homlokzat közepén rózsablak, az e felett emelkedő csúcsíves oromzat mezőjében Mária és a magyar szent királyok szobrai Kiss Györgytől, míg az oromzat csúcsán, vagyis a homlokzat legmagasabb részén Szent Erzsébet szobra Köllő Miklóstól a nemrég elhalt székely szobrásztól. A többi homlokzatok egyszerűen vannak tartva, de a stílus természetének megfelelőleg, erősen lévén tagoiva, élénk benyomást tesznek a szemlélőre. Különben a templom külseje távolról sem mondható oly sikerültnek, mint a belseje, a mennyiben nemcsak a homlokzat nyomott, (egyrészt a két torony egymástól való távolsága miatt) de általában az egész templom kissé ellapul, nem elég égbetörő, a mi annál kedvezőlenebbül hat, mert a stílus kifejezett csúcsíves. Megjegyezzük még, hogy a karcu magas tornyok sisakja is téglá és kő.

A templom aránylag egyszerű külsejével nagy ellentétben áll annak gazdag pompában tündöklő belseje. A három körülbelül egyforma hajót két sor fehérkövekből rakott oszlop választja el egymástól. E fehér, hengeralaku oszlopok a boltozat felé fokozatosan díszesednek, míg a boltozat maga a leggazdagabb pompában tündöklök. A falakat gyönyörű és hatalmas festett ablakok törik át, maukat a felakat is gazdag festés ékesíti. Ez a színpompá egy kissé keleties, magyaros jelleget ad a szentegyház belsejének. Egyes helyeken a dekoratív festés apróságokban vész el, pl. a templom falain köröskörül embernyi magasságban egy kissé kicsinyesnek mutatkozik. A tündöklő fehér oszlopok ellenben nemcsak hatásos ellentétet képeznek a környeztet gazdag mély koloritjával, de egyszersmind igen határozottan kiemelik a templom szerkezeti, konstruktív jellegét. A belső tündéri hatásának egyik titka talán ebben rejlik.

A belső festést Götz Adolf, az üvegfestmények legnagyobb részét Róth Miksa, az egyes ablakokat pedig Palka József és Walther Cida készítették egyes adakozók jóvoltából.

A keresztelő medencze koronáját Junfer Gyula kovácsolt bronzból, a koronacsillárt, a szentélyben levő baldachint ugyanő, a szenteltvíz-tartókat és stációkereszteket pedig Frank Kálmán szobrász készítette.

A baloldali kereszthajóban álló oltáron Gábor arkangyalt ábrázoló képet Aggházy Gyula, a jobboldali kereszthajóban levő oltáron páduai Szent Antal, mely utóbbi kép csupa báj és bensőség, Zubriczky Loránd festette.

A kereszthajó szárnyai és a szentély közötti kápolnák szintén egy-egy oltárt foglalnak magukban.

A sekrestyék felett az oratóriumok találhatóak, két-két nyílással a szentélybe. A szentélyben áll a főoltár, márványból, onix d'orból és bronzból készítve. A szobrászmunkát itt Lantay Lajos készítette.

A szentségház magasságában levő 11 dombormű magyar szenteket és boldogokat ábrázol, míg felettük közepén a keresztrefeszített Megváltó, a kereszt lábánál Mária és szent János alakja látható.

A pompás templom hossza 67 méter, a három hajó egyetlen szélessége 21.50 m., a beépített terület 1800 négyszögméter s a befogadó képesség 2560 személy.

Templomokban még mindig szegény fővárosunk egy méltó Istenházával gazdagodott, melynek belső szépségére nézve szerény véleményünk szerint Budapesten nincs párja.

* * *

De mit ért volna minden ügyeskedésünk, ha nincs ott Neró. A világ legszótfogadóbb vizsgálja, amelyből ennek a fatális furcsa hajszának a részegítő hatása alatt egyszerre a világ legszótfogadatlanság vizsgálja lett.

Amint megértette, hogy a vén tuzokkakast kézre akarjuk keríteni: ucczu, gyors iramban ment neki, hogy ő majd apportírozza.

Hiába kiabáltam, hívtam vissza: először életében olyanúá vált a szóra, mintha föld-süket lett volna. Bele kellett nyugodnom. Lesz ami lesz. Majd megkapja utólagosan a maga porcióját.

Neró aztán nem kérdezett bennünket.

Neki ment a nagy gavallérnak, a mely az új ellenfél gyorslábúságát tapasztalva, taktikát változtatott. Szemközt fordult a vizsgálóval s széles mellét kifeszítve, magasfejtartással várta. Az első sühintés, a mivel a kutyához csapott, úgy nyakon találta Nerót, hogy vonitva ugrott félre tőle. Az új támadás még hevesebb volt. Abba már a tuzok hatalmas szárnya is beleszólt. De csak a jobb oldali. A bal szárny volt nyilván a sérült.

Ugy forogtak egymás körül, hogy örömi volt nézni. Mi azalatt szépen közeledtünk. A kakas is fáradt volt, Neró is. A nagy gavallér nem tudta, hová figyeljen, ránk-e, vagy a kutyára.

Neró megült előtte, ugrásra készen, mintha

A főváros új monumentális templomának felszentelése Áldozó-Csütörtökön ment végbe.

A templom tíz óráig zárva volt, mivel nyolcztól tízig a felszentelés szertartását végezte Kohl Medárd dr. püspök fényes segédlettel. A felszentelés után megnyitották a templomot, amelybe csak belépőjeggyel lehetett jutni.

A templomba fél 11 órakor érkezett Schlauch Lőrincz nagyváradai bibornok-püspök, akit a templom bejáratánál Halmos János polgármester és Tóthfalussy Béla erzsébetvárosi plebános, valamint a segédkező papság fogadott. A bibornok a budapesti papnövédek által énekelt »Ecco Sacerdos« hangjánál vonult be a templomba s nyomon követték a polgármesterek és a tanács tagjai. A bibornok egyenesen a szentélybe ment és átöltözött a miséhez.

Tizenegy órakor zugó éljenzés jelezte a király jöttét. A király nyitott udvari hintón érkezett a templom elé a Paar Ede gróf lovassági tábornok és Bolfras tábornok főhadsegédek, továbbá Pitlik őrnagy szárnysegéd kíséretében.

A király kezét fogott Széll Kálmán miniszterelnökkel s katonásan köszönt a megjelent előkelőségeknek. Majd a templomba lépett, mire a templomi ének- és zenekar Göndöcs István karnagy vezetésével rázendítette a »Magyar királyhimnusz«-t.

Ezután megkezdődött a szentmise, amelyen Schlauch Lőrincz bibornok-püspök pontifikált fényes segédlettel, amelynek tagjai voltak: Pellet címzetes püspök, Palotay László praefátus, Felser Antal apát kanonok, Szemelhy Géza dr. pápai kamarás, tikkár, Mayer Antal pápai káplán szertartó; a bibornok udvari papjai, továbbá Várady Árpád és Klinda Teofil kanonokok, Krivszán Mihály pápai kamarás, igazgató, Czobor Béla egyetemi tanár, Eitner Elemér eszterpomi főszékesegyházi igazgató, Puri Iván tanulmányi felügyelő, Tóthfalussy plebános és az erzsébetvárosi lelkészek. Mise alatt a kispapok és árvaleányok több régi magyar egyházi dalt adtak elő. Rambovszky Mariska művészi énekelt Gounod »Ave Mária«-ját, míg Takács Mihály remekül adta elő a »Szűs Mária hazánk reménye« című bariton szót. A mise végzetével a négyes kar, orgonakísérettel a magyar Hymnuszt énekelt.

A király, aki az egész szertartás alatt a térdeplőn buzgón imádkozott, a Himnusz hangjai mellett ment végig a templomon, amelyet alaposan szemügyre vett. A főbejáratnál benutatták ő Felségének midazolok, akiknek a templomépítésnél részük volt, kiknek kifejezte legmagasabb megaláztatását s miután ő Felsége a jelen voltak és a főpolgármester búcsúüdvözlését fogadta, kocsiára ült és az egybegyűlteket lelkes éljenzése közben eltávozott.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Ezzel és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Május 18. Jogász-majális a Püspök-fürdőben.
Május 25. Tisztai-majális a Püspök-fürdőben.
Június 16. Iparkamarai választások.

* **A polgármester Budapesten.** Dr. Buloyoszkó József polgármester tegnap kezdte meg a közgyűléstől kapott két havi szabadságot és súlyos betegségének gyógyítása végett Budapestre utazott.

* **A kamarai választások.** A kereskedelmiügyi m. kir. miniszter tudvalevőleg utasította Nagyvárad városát, hogy a kereskedelmi és iparkamarai iparos beltárgyakra új választást tartanak. A központi bizottság tegnap délután ülést tartott az új választás ügyében. Gerő Armin főkapitány elnökléte alatt jelen voltak: Farkas Izidor, Andriška Károly és Sziládky Ernő. A tárgyalás folyamán abban állapodtak

meg, hogy az új választás június hó 16-án reggel 8-tól este 6 óráig lesz a tüzelő Őrtanyán.

* **Elöléptetés.** Homolya István főreáliskola rendes tanárt a vallás- és közoktatásügyi miniszter a VIII. fizetési osztály 2. fokozatába léptette elő.

* **Vizhiány a Szentföldön.** Jeruzsálemben, valamint a szomszédos szent városokban napról-napra jobban érezhető a víz hiánya. A lakosság rendkívül sokat szenved e miatt. A régtől tartó szárazságban a patakok és források kiapadtak. A templomokban és mecsetekben nyilvánosan könyörögnek esőért. A szegény nép között himlő és más járvány pusztít. Borzalmas látványt nyújt, amint láztól elgyötört, kiütéses alakok éhen-szomjan tántorognak az utcákon.

* **Eljegyzés.** Szedlarik István és neje Dindszky Anna női ipariskolai igazgatónő szép és bájos leányát, Szedlarik Anna okleveles tanítónőt, csütörtökön jegyezte el Budó János kir. adóosztály s a jövő hó 29-én, Péter és Pál napján esküsznek egymásnak örök hűségbe a Szent László-templomban.

* **Kormányképviselők az érettségi vizsgálatokon.** A m. kir. vallás- és közokt. miniszter az autonóm felekezeti iskolák ez évi rendes érettségi vizsgálatához már kiküldte a kormányképviselőket. A budapesti vidéki tankerületben, a kalocsai főgymnásiumhoz dr. Wolafka Nándort, makariai püspököt, debreczeni kispőst plebánost küldte ki, a nagyváradai tankerületben pedig, az aradi kir. főgymnásiumhoz és az állami főreáliskolához dr. Márki Sándor egyetemi ny. rendes tanárt.

* **A hadkötelest nem szabad toloncolni.** A hatóságok nagy összegeket költenek toloncolásra. A belügyminiszter most korlátok közzé szorítja a toloncolást. Körrendeletet intézett az összes hatóságokhoz, köztük a nagyváradai hatóságokhoz is, amelyben eltiltja attól, hogy a jövőben engedély nélkül távollevő hadkötelest, eselédet, vagy szökésben levő iparostanoncot tolonczolon kisérhessen haza. A miniszter elmondja, hogy ehhez joga nincs egyetlen hatóságnak sem, s ha ezt mégis megcselekedné, úgy személyes szabadság megsértésének elkövetése miatt ellene a büntető eljárás folyamatba tehető.

* **Irányi-szobor a Ferencz József-téren.** A főváros egyik legszebb szobrának mondják a hozzáértők a kerepesi-temetőben a minap felállított Irányi síremléket. Ma délutánra a képviselőház egyik termébs gyűlésre hívta össze az adakozókat Justh Gyula országgyűlési képviselő, a síremlék-bizottság elnöke, hogy határozanak az emlékre begyűlt pénz feleslegének hováfordításáról. Mint értesülünk, a megmaradt pénz a Kallos Ede szobrászszal, az emlék alkotójával elkészítették annak mását s azt a Ferencz József-téren állítják fel a Széchenyi-szobor parkjában. Ott, ahol a Szarvas Gábor kis szobra is áll. A főváros részéről Halmos polgármester már hozzájárult ehhez a tervhez.

* **Zarándoklat Szentföldre.** Propper igazgató által rendezendő olaszországi társas utazás befejeztével több előkelő hölgy és ur Nápolyban a június 5-én Ausztráliába induló német postahajóval, az ó. t. nagyságu és pompásan berendezett »Oldenburg« észak-német Lloyd postagőzessel Port-Said-ba utaznak, hova már 9-én megérkeznek s Jaffába átkelve június 10. napjának alkonyán elérik Jeruzsálemet. Ezen zarándoklatot szintén Propper N. János igazgató rendezi, kinek állandó-képviselője van Nápoly, Alexandria, Cairo, Jaffa és Jeruzsálemben. E tavaszi zarándoklatnak rendkívül előnye az állandó szép idő, a csendes tenger és valóban mesés olcsó árak. Így harmad osztályú utasok teljes és pedig jó ellátás élvezete mellett 260 frt-ért végezhetik oda és vissza az utat.

* **Budavár bevétele.** Május 21-én lesz ötvenkötödik évfordulója annak, hogy a honvédek Budavárát bevették. A nagy nap emlékeztetőre a budapesti egyesült asztaltársaságok központja e hónap 19-én, vasárnap délután 3 órakor ünnepet rendez a budai temetőben a honvédsíroknál. A gyülekezés délután fél három órakor lesz Budán, a Horváth-kerthben. A rendezők az ünnepen részt venni óhajtó hazafias egyesületeket arra kérik, hogy az Asztaltársaságok Központja helyiségében (Reviczky-tér 2) legkésőbb május 16. estéig jelentkezzenek. Együttel arra is kérnek mindenkit, vigyenek magukkal virágot és az ünnep befejezésétől hintsék a hősök sírjára. A temetőből visszajövet az egyesült asztaltársaságok megvendégek a megjelent még élő 48/49-es honvédeket a Zimmermann vendéglőben (Alagut-utca 1.) május 21-én délután 4 órakor pedig Káldor Zsigmond, a Commerce kávéház tulajdonosa vendégli meg a honvédmenedékház ötven tagját.

* **Hány cigány van a világon?** Egy mostanában közzétett kimutatás szerint körülbelül másfélmillió cigány van a világon. Európában 791.000, Magyarországon összesen 82.405 olyan cigány van, aki még mind anyanyelvét beszéli, ebből 48.000 az erdélyi részekre esik. Elmagyarosodott cigány, ki már nem érti anyanyelvét, hazánkban 192.533 van. A cigányok száma hazánkban 274.040.

* **Halálozás.** Mély részvétellel vettük a következő gyászjelentést: Alulírottak mély fájdalommal tudatjuk Tébi Mariskának, a jó leánynak s szeretett testvérnek f. hó 16-án életének 44-ik évében bekövetkezett elhunytát. Temetése az ev. ref. egyház szertartása szerint 1901. május 18-án fog Nagy-Kerekiben megtartatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagy-Kereki, 1901. május 16. Béke poraira! Tébi János mint apa, Tébi Juliánna és férje Szabó Károly, Tébi Vilma és férje Engi Ferencz családjaikkal mint testvérek és sógorok, Tébi Róza és férje Halkó József, Tébi Lajos és neje Futtaky Gizella családjaikkal mint testvérek, sógor és sógoróné.

IRODALOM.

Jelentés a Horváth-féle alapítvány két pályázata ügyében.

I. A budapesti kir. magyar tudományegyetem hittudományi kara, 1899. április hó 5-én tartott IV. rendes ülésében 2000 korona jutalomdíjjal és 1900. évi december 31-iki határidővel a következő tételt tűzte ki pályázatra: »Fejtsék ki a család, az állam és az egyház jogait és kötelességeinek rendszere az ifjuság tanítása és nevelése körül, különös tekintettel a három tényező illetékességi körének szabatos meghatározására.« — A határidőre két pályamunka érkezett be: az egyik görög jellegűvel, a másik »Euntes docete omnes gentes« jellegűvel. Mindkettő szabályszerű bírálatra kiadva, bírálók egyező véleménye szerint, mivel a pályamunkák a föltételeknek nem felelnek meg, a pályázat meddőnek bizonyult. A kar ennél fogva, tekintettel a kitűzött kérdés megfejtésének égető szükségére, a pályakérdést 2000 korona jutalomdíjjal és 1902. évi augusztus 31-iki határidővel újra kintűzi, figyelmeztetve arra, hogy a kérdés határain való túlterjeszkedés nem czélszerű.

II. Az ugyanakkor, ugyanazon határidővel és egyenlő pályadíjjal kintűzve volt a következő tételre: »Művelt világi közönségünk igényeit szem előtt tartva bíráltassanak meg az pari és agrár szocializmus tanai a természetjog, nemzetgazdaság és keresztény vallás szempontjából, — s tekintettel a külföldi keresztény szocializmus mozgalmaira és a hazai viszonyokra, fejtsenek ki azon elvek és módok, melyek szerint a szocializmus keresztény alapon megoldani lehet, — egy pályamunka érkezett be és pedig »Dignus est operarius mercede sua« jellegű-

vel. Bírálok egyező véleménye alapján a pályadíj ez esetben is, kidolgozás hiánya miatt, kiadható nem volt. A kar, tekintettel a tárgy fontosságára, ezt a pályatételt is, új határidővel, t. i. 1902. augusztus 31-ikével és 2000 korona jutalomdíjjal, újból kitűzi.

A jelíró leveleket megsemmisítettük; a kéziratok, kellő igazolás mellett, a dékáni hivatalban rendelkezésre állnak.

Kelt Budapesten, a kar 1901. évi április hó 22-én és május hó 3-án folytatólagosantartott V. rendes ülésének határozatából, 1901. május 7-én. Dr. Breznay Béla, ei. dékán.

EGYESÜLETEK.

A »Nagyvárad és Bihar megyei Rabsegélyező Egylet« ez év rendes közgyűlését május hó 19-ik napján vasárnap d. e. 10 órakor az egylet helyiségében (fogházépület, földszint, fogházfelügyelői iroda) tartja.

Tárgysorozat:

1. Igazgató-választmány jelentése az egylet 1900. évi működéséről, kapcsolatban a számvizsgáló bizottság jelentésével.
2. Igazságügyminiszter ur ő Nagyméltóságának leírása az egylet részére az 1900. évről kiutalt segély tárgyában.
3. Az egylet 1901. évi költségelirányzata.
4. Egyleti tanító segély iránti kérvénye.
5. Az alapszabályok 13. §-ának f. pontja alapján teendő indítványok tárgyalása.

Nagyvárad, 1901. május 17-én.

Szabó József,
egyleti elnök.

Igazságszolgáltatás.

Takács Zoltán tárgyalása. A nagy pénzhamisítási bűnpör tárgyalását, melyben a banda feje Takács Zoltán mellett még harminczöt vádlott lesz, a törvényszék június 8. és következő napjaira tűzte ki. Legnagyobb tárgyalása lesz az utolsó időknek s a fővádlott érdekessé is fogja tenni. Takács Zoltán ugyanis noha a rendőrség, majd a vizsgálóbíró előtt is beismerő vallomást tett, ártatlanságát s azt szándékozik majd hangoztatni, hogy ő ezuttal s a rendőrség áldozata. Mert máig is állítja, mint annak idején a végtárgyaláson, hogy a Berecz-féle sikkasztás miatt szintén ártatlanul ítítették el. Most a bűnpör koronatanuját, Mandl József vendéglőst kifogásolja, hogy Mandl a rendőrség »agent provocateur«-je volt. Egyebet is tud ellene felhozni, azt, hogy Mandl ellen bűnpör van folyamatban s így a vallomása már azért sem érdemel teljes hitelt. A tárgyalásra, eltekintve maguknak a vádlottaknak nagy számától, annyi tanut idéztek meg, hogy az legalább is négy öt napon át fog tartani.

S P O R T.

10: 1445.

Olyan szenzációja még nem volt Budapestnek, mint az a totalizátor-kvóta, mely a Károlyi Gyula-émlékverseny finishe után a vágyonos osztály sorába emelt néhány elkönyszeredett outsider játékost. Az egész világ Csókosasszonyra és Mesalliancra esküdt: a két favoritról egyre csinálták a legképtelenebb szó-játékokat, hogy éppen így együvé került a két érdekes nevű csikó, a többi ló pedig csupa vad outsider volt, a melyet csak ritka versenynap

produkál. De még az outsiders közt is a legvadabb outsider volt a »kanadai orángután« Toni Hamilton néger jockey, aki Ladont gróf Degenfeld lovát ülte, melynek sem hire, sem kompromittált származása nem sejtette, hogy a két nagy favoritral szemben ő legyen a Károlyi Memoriál győztese.

Első lett Ladon, Csókosasszony helyet sem kapott, Mesalliance is csak harmadiknak érkezett be.

Waterloo és Szedán jókedvű mulatóhelyek voltak ahhoz a romboló világhoz képest, melyet a totalizátor, de különösen a bookmakerring környéke mutatott. Nem volt fogadó, aki nagyon meg ne sínylette volna Csókosasszonyt és Mesalliancát, sok ezer és ezernyi vágyon vándorolt vereségükkel a bookmakerek táskájába. A bookmakerek természetesen jól érezték magukat annyira, hogy a két nagy bookmaker, Horner és Lackenbacher óriás nyeresége mellett még a kis »szatócs« Dobrinnak is jutott jó pár ezer forint nyereség.

Hogy kik találták el a nap nagy outsider-jét, Ladont, ennek rövid sorsát könnyen ide lehetne iktatni, de a hitelezőkre való tekintettel, kellő diszkréziót tartván, csak a foglalkozásukra szorítkozunk: a Nemzeti Színház egy fiatal jeles művésze, egy újságíró, egy cigány-primás és egy főpinczér voltak csak — legalább a nagytribünön — a szerencsés halandók. Látni való ebből, hogy nem a plungerék, hanem a jóra való, naiv bohémienek napja volt ma a turfon, melynek szenzációja, mint talán felül nem is multható rekord sokáig nyomot hagy az outsider-játékosok lelkében.

Megnyitó »Király lövészet«. A Lövészegylet május 19-én vasárnap tartja meg ez évi megnyitó lövészetét.

A lövészet kezdődik reggel 9 órakor, — két órai ebéd közzel — tart alkonyatig, négy céltáblára, mely a kör lövések díjazásával, első díj a legmélyebb lövésre a »Lövész király« jelvény, ezenkívül egy arany és négy ezüst díj.

Körlovésekre egy arany és három ezüst, a **tekeversenyeken**: egy arany és két ezüst díj.

Este 7 órakor a díjak ünnepélyes kiosztása, utána társas vacsora a »Sport pavillon« nagy termében. az »Echerolles-Serleg« szokásos megünnepelésével, részt vehetnek a Lövészegylet tagjai és azok meghívott vendégei.

Egy teríték ára 3 korona, aláírni lehet a célőr által körözött iven és május 19-én vasárnap déli 12 óráig a lövöldei pénztárnál.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Szombat: Baba.

Vasárnap: d. u. Viola, az alföldi haramia.
este Baba.

Pálmay Ilka Nagyváradon.

Somogyi Károly Nagyváradon az első téli szezont nem látta el olyan művészi élvezettel, mint azt a mi közönségünk fejlett műízlése megkívánta volna.

Azt azonban tagadni sem lehet, hogy igyekezett a mi új színházunkba jó társulatot összehozni.

Száz ellensége van a mi színészetünknek itt köztünk. Ez a legnagyobb baj.

Egy bérletszünet — talpra állítja azokat, akik csak most bérlelők, — azelőtt az iskolapadban voltak.

Igy nő a nemzedék, de a színészetért önzellenül buzgó emberek száma apad. Valamikor, régen az ákácok alatt nem a páros és páratlan bérleten különböztek össze, hanem lelkesültek a művészetért, az igaz valóságában.

Felépítettük az új, meleg hajlékot a Muzsának és aki benne dirigál azt dorongoljuk. Egy bérletszünet, amihez joga van, talpra állítja a jóbeszédűeket.

Panaszkodtak, hogy eddig nem folyamodott az igazgató a vendégszereplésekhez.

Jött egy idegen művész, megegyeztetve a szülői bizottság a helyárok felemelését. Es most egy magyar művészt akar felléptetni az igazgató, természetesen felemelt helyárok mellett s akad szülői bizottsági tag, aki ellene szól.

Azt sajnáljuk-e, hogy színházunk van, vagy a szülői bizottság némely tagján csodálkozunk.

A szülői bizottság tegnap délután ülést tartott, a melynek a lefolyása következő volt.

Dr. Hoványi Géza elnökolt s jelen voltak: Rimler Károly, dr. Dési Géza, Beczka János és dr. Munk Béla.

Dr. Hoványi Géza elnök előterjesztette, hogy Somogyi Károly színigazgató Pálmay Ilka művészt fellépteti egy este s ez alkalomra engedélyt kér, hogy a helyárok 25 %-al felemelhesse. Ha a folyamatban levő tárgyalások sikerre vezetnek, a művész két este lép fel.

Dr. Munk Béla ellene van a kérelem teljesítésének, mert arra ok sincs. Az igazgató nem teljesítette azokat a kötelességeket, a melyeket Nagyvárad intelligens közönsége vele szemben méltán támasztott. A sok rossz előadást pótolná ezzel a vendégjátékkal. Ez lenne a kötelessége a múltért. Nem szavazza meg a 25% felemelést.

Dr. Hoványi Géza más véleményben van. Képtelennek tartja, hogy amikor egy idegen művész felléptére árfölemelést javasolt a bizottság, egy magyar művész felléptére azt ne véleményezzék. Különben a szintársulat működését kritizálni mindenkinek joga van.

Rimler Károly rámutat arra, hogy az igazgató nagy összeget fizet a magyar művészeknek. Az eddig felemelt helyárok mellett s törte a közönség egymást a jegyekért. Ez elég tapasztalat.

Dr. Dési Géza teljesen megcáfolja a Munk által hangoztatott érveket. A felemelt helyárok engedélyezésének megtagadása kritika volna Pálmay felett is, aki külföldön is felemelt helyárok mellett játszott.

Dr. Hoványi Géza olyan határozatot kér, hogy esetleg két estére engedélyezzék a helyárok felemelését.

A bizottság Somogyi Károly kérelmét teljesítette.

* * *

Az érdekes vendégszereplésre vonatkozólag a színigazgató a következő jelentést adta ki:

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke n. é. közönségét tisztelettel értesíteni, miszerint szerencsés voltam gróf Kinszkyné Pálmay Ilka urnót egy vendégjátékra megnyerni. Nevezett művész hűtőn május 20-án lép fel páratlan bérletszünetben a »Nebántsvirág« című operetben. Helyárok ez alkalommal a következők lesznek:

Nagypáholy 8 frt 75 kr. Földszinti és első emeleti páholy 7 frt 50 kr. Másodemeleti páholy 5 frt. Zsölye 1 frt 90 kr. Kőrszék 1 frt 50 kr. Támlásszék 1 frt 25. kr. Erkélyülés 1-ső sor 75 kr. Erkélyülés (oldal) 2-ik sor 50 kr. II. emeleti zártszék 40 kr. Földszinti állóhely 70 kr. Diák és katonajegy a földszintre 40 kr. Egy szinlap a pénztárnál vagy a jegyszedőnél 10 kr. Amennyiben a vendégszereplés bérletszünetben tartatik, értesitem a t. páratlan bérletet, hogy jegyeiket szombat d. u. 3 órától 5-ig kiválthatják. Az ez időn túl visszamaradt bérletjegyek is eladatnak. Jegyek a Pálmay estélyre vasárnap d. e. 10 órától előre válthatók.

Tisztelettel

Somogyi Károly,
igazgató.

Baba. A Szép Meluzina mára hirdettet bemutatóját közbeesett gátló körülmények miatt el kellett halasztani. Emiatt ma Audran bájos operettje a Baba kerül színpadra, amelynek czimszerepét Amon Margit játsza, kinek ez egyik legkiválóbb alakítása. Lancelot Székely

Iren adja, ki a második felvonásban Váradi karnesterek egy finom mődalát éneklő betét gyanánt. A Babát vasárnap este ismételni fogják.

Kornevillei harangok. Csütörtök este Plaquette bájos operettjében volt ismét fényes sikere Amon Margitnak; a közönséget éneke s ügyes eleven játéka viharos tapsokra ragadta. Szép sikerrel lépett fel Pintér (kivéve megint a hang-elsuszásokat), Nyárai, Bérczi, Perényi, Fűredi és Lányi Edit is.

Pálmay Ilka vendégszereplése. Kinszky grófné; Pálmay Ilka mielőtt végképp visszalépne a színpadtól, ahova annyi ragyogó diadal emléke fűzi, búcsút vesz a magyar közönségtől. Vidéki búcsuzó-körútjában a nagy diva hétfőn a Szigligeti-Színház színpadán vendégszerepel. Egyik leghíresebb szerepét Denise de Flavinyt játssa a *Nebántsvirágbán*. Pálmay Ilka vendégszereplése alkalmából a helyáratat 25 %-al felemelik. A Nebántsvirág ez előadására a jegyek előjegyezhetők.

MULATSÁG.

Jogász-majális. A nagyváradi jogász fiatalság ma teszi le az első alapvizsgát, még pedig a táncból a legszigorubb vizsgáló bizottság, a nagyváradi hölgyek előtt. Ők rendezik az első majális az idén, a Püspökfürdő pompás dísztermében. Az eddigi jogász-majálisok fényes sikeréből következtetve, a mai is kitűnően fog sikerülni, annival inkább, mert — mint értesülünk — különösen a legfiatalabb bájozandó hölgyek közül igen sokan készülnek erre a tavaszi mulatságra. Táncz kezdete 7 órakor.

Éjféli után — ha ugyan lesz valakinek kedve hazajönni — külön vonat indul vissza a fürdőből Nagyváradra. Cziganról, jó kedvről gondoskodott az agilis rendezőség, a hölgyek részvéte is bizonyos, mi kell akkor még egy pompás mulatsághoz?

Sétahangverseny a tisztí majálison. Erdekes kísérletet fog tenni a tisztikar a mához egy hétre tartandó majálison. Nemcsak táncz lesz, hanem a táncz előtt rövidebb sétahangversenyt fog tartani a 37. gyalogezred zenekara, válogatott pontokból összeállított műsorral. Bizonyára már maga ez nagy közönséget fog vonzani a hadiák majálisára.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irtá: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

96.

— Éljen soká! A színésznő, Klára, a börtönben, éljen soká.

Ugyanazon pillanatban durva kezekből a magasba emelve érezte magát s látta, hogy két férfi viszi, mialatt egy felbonthatatlan ember-tömeg körülölongta.

E sajátos jelenet visszaadta eszméletét és ellenállási képességét.

— Engedjétek, kiáltott fel. Engedjétek el! Küzdött a karok ellen, melyek fogra tartották. De ereje megfűrt. Közel volt az ájuláshoz. Ekkor egy alak közeledett.

Jobbabb érezte, mint látta. Mindenki útát nyitott. Most előtte állt. Még volt mentve, szabadon, biztosan állott mellette, a magas, hatalmas ember mellett, ki egyik karjával védőleg körülfogta, a másikkal pedig a tömeget tartotta távol.

— Ki közeledni mer hozzám, földhöz ütöm. A fogoly az én oltalmamban áll.

Az erőse a hatalom.

A nép alázatosan földre vonult s engedték, hogy védecenzével elhaladjon.

Ugyanaz a kar, mely egykor a dühöngő bikától védte meg s a sötét éjben haza vezette, kísérté most is az élénk utcákon keresztül. Joachim oldalán jutott házának kapujáig. Egy szót sem beszéltek. Megérkezve, Joachim elakarta hagyni De Sibilla megöngött s nem volt képes támasz nélkül egy lépést sem tenni. Így tehát a házba is bekísérte. fel a lépcsőköön, egészen szobájának ajtajáig. Karja még mindég az övében pihent s a nagy sötét szemek feszülten, várakozásteljesen rá tekintettek. De Joachim ismét elengedte, s anélkül, hogy kezét nyújtotta volna, lágy reszkető hangon mondá;

— Isten veled Sibilla!

Ekkor Sibilla összeesett. Térdre hullva, kezét tördelve könyörgött:

— Kegyelem, Joachim, kegyelem! Oh! ne hagyj el!

Mi dult Joachim, lelkében vonásai nem árulják el. Borzasztó kemények és szigorúak voltak azok. Egy egész élet vádja, a jelen benyomásaitól százszorososan kiélesítve tükröződött tekintetében, nem legbensőbb érzelmei, melyek forrón, szenvedélyesen szóltak az előtte álló bűnös asszonynak.

Ő, ki egyszer hidegvérrel ellökte magától s nem hívta vissza, habár Joachim akkor úgy érezte, hogy halálba megy, most hozzá fohászodott, de hasztalan. Joachim megbosszulta magát.

Elfordulva, hidegen, keményen szólt:

— Mi megbocsátani valóm van? Mással köss békét. Békítsd ki lelkedet Istenre!

Mint akkor, anélkül, hogy hátra fordult volna, sietett el a házból, sietett el tőle.

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET.

A nap még nem futotta be huszonnégy órai körforgását. Szürke virradat feküdt ólomnehézséggel a város felett, a felizgatott élet lázza a nyugalom köpenyébe burkolózott.

Egyes lángvonások keleten s egy halvány, zöldes vízfény nyugaton jelezte a napot. Haragos, sötét nap volt kilátásban, mert a közeli hegyek völgyeinek mélyedéseiből szürke fellegek emelkedtek s a völgykatlan felett, melyben Rabana város feküdt, sűrű tömeggé gyűltek össze. A lég felső része örökös mozgásban volt, míg a földön egy levél se zörgött. Mint a szél egy hallgatott minden más zaj. Mély csend uralkodott a győzelmes városban. Valóban nem is volt oka sikerének örüvendeni. A kis csapat ellenségét ugyan legyőzte, de már közeledett egy nagyobb sereg a bátor Breida tábornok vezetése alatt.

Kifáradva a harcban, bátorságát veszve az ellenség nagy számával szemben, várta a szerencsétlen lakosság a dolgok folyását.

A széles egyenesvonalú Hubert-úton csak egyetlen egy emberi lény volt látható. kinek lépteit a csendes reggelen messze elhangoztak. Mielőtt a nappal még derengett, elfoglalta őrhelyet a színésznő háza előtt. Néha megállt fáradhatatlan vándorlásán a 12-ös számú ház előtt, mintegy hallgatva vajjon felülről nem érinti hang fűlét. Vagy talán gondolkozott, hogy a hűtlen kedvesét még egyszer lássa? Kedvesét! Nem tíz éve már, hogy az volt? És tízennégy nap óta? Joachim, mi ő neked azóta? Sójaj emelkedett melléből. Egy dacos türelmetlen sóhaj. Orvossegítségreagadon, szólt, de hasztalan. Nem kínálkozott gyógyszer.

Még az ujján volt a kis arany karika, melyet Sibilla sok évvel ezelőtt rá huzott. Rá nézett. Mint egykor Sibilla, lerántá ujjáról s messze ellökte.

— Most szabad vagyok! mondá maga elő. Szélsőséges módon nyert feleletet. Miutna a földből nőtt volna ki, állt meg előtte egy kis pupos asszony, csontos kezével feléje nyújtva gyűrűjét.

— Hallatlan szerencse, uram! Éppen lábam elé gurult, midőn uraságod ujjáról leesett. Fogadja el alázatos szolgája kezétől s emlékezzék kegyesen reám.

— Nem kell nekem. Tartsd meg borra való helyett.

(Folyt. köv.)

Csalás a gólyával.

Budapest, május 17. (Saj. tud. táv.) Berlinből távirják, hogy *Pegireff* pétervári orvostanár, a czár megbízásából megvizsgálta pár hó előtt a királynét és akkor kijelentette, hogy születés nem várható. Sándor király nem akarta ezt hinni, mire a Pegireff annyira megharagudott, hogy azonnal elakart utazni Pétervárra. A valóságról most értesítették a diplomáciai köröket.

Belgrád, május 17. (Saj. tud. táv.) Sándor király most, hogy meggyőződött a csalásról, *elvál* feleségétől és kiakarja őt utasítani Belgrádból.

Belgrád, május 17. (Saj. tud. táv.) Erősen tartja magát a hír, hogy Sándor király annyira szívére vette a legutóbbi napok szenzációs eseményeit, hogy elhalározta a trónról való lemondását.

Az orvosok véleménye szerint a királynén évekkal ezelőtt olyan operációt vittek véghez, mely teljesen kizárja az anyaság lehetőségét. Több tanár megvizsgálta és kijelentették, hogy anyai örömök elé nem néz a királyné.

Állítják, hogy Draga hiszteriában szenved s ebből következtethető az a hír, hogy anyaság elé néz, ugyszintén a legutóbbi napok eseményei is.

TAVIRATOK.

A király számlálólapja.

Budapest, május 17. (Saj. tud. táv.) A király a népszámláló lapját Bécsben saját kezűleg állította ki. A becses kéziratot a statisztikai hivatal ülésstermében helyezték el.

Elhunyt főszertartásmester.

Pozsony, május 17. (Saj. tud. táv.) Hunyady Kálmán gróf, ő Felsője főszertartásmestere, Ivánkán, pozsonymegyei birtokán hetvenegy éves korában elhunyt.

Szerencsétlenül járt hivatalnokok.

Bécs, május 17. A Reichswehr jelentése szerint Scranzhofer és Radinger bécsi hivatalnokok lezuhantak a Peilsteinről és szörnyet haltak. (M. T. I.)

Robbanás egy szállodában.

Szegzárd, május 17. A Szegzárd szállóban tegnap este 9 órakor acetylén-robbanás történt. Az épület összes ablakai összezuzódtak, a gáztartó helyisége romokban hever. A robbanás nagy riadalmat okozott a városban. Naspel József vendéglős halálosan, Halász Imre háziszolga súlyosan, Haspel Géza tanuló, Sámson István főpinczér és több vendég és zenész könnyen sérült meg. A szerencsétlenséget a háziszolga okozta, a ki égő gyertyával ment a gázfejlesztő készülékhez. A kár 10,000 korona. (M. T. I.)

Királyok utazása.

Bécs, május 17. A »Neue Freie Presse« jelentése szerint a román királyi pár holnap reggel utazik el Abbáziából. Egy órával később a görög király is elutazik a Pszarával. (M. T. I.)

Tisza István párbaja.

Budapest, május 17. (Saját tud. táv.) Dr. Pályi Edét a Magyar-Szó szerkesztőjét, a mai számban megjelent »Tisza István árulása« című cikkéért Tisza provokáltatta, mert erősen sértve van benne Tisza és politikája. Pályi egyik segéde **Vérszi József,** a Tiszaé **Andrássy gróf.** A többi segédek még nem tudják.

Nem tudnak fizetni.

Nagyszőlős, május 17. Szigethy pénzügyminiszeri titkár Ugocsa megyében 124.000 korona adóilletéket törölt behajthatatlanság címén.

A búrok harczi.

London, május 17. A búrok még mindig derekasan ellentállanak és az angoloknak előreláthatólag még sok pénz és véráldozatba fog kerülni ez a háború. A »Standard« jelenti, hogy Krüger Bothától jelentést kapott, mely szerint a búrok helyzete teljesen kielégítő. Transzválnak Pretóriától északra fekvő része egészen a búrok kezében van. Schalk-Burger alelnök rendes kormánytevékenységet fejt ki és legközelebb egy millió font sterling értékű papírpénzt fog kibocsátani, a mire a búr törvényhozó testületől fölhatalmazást kapott. (M. T. I.)

London, május 17. A Reuter-ügynökség jelenti Rosmeadból tegnapi kelettel: Nem hivatalos formában híre jött, hogy Dewett megint betört Fokföldre és egy nagy ágyúval Zunobergben van. Zunoberg környékén kis búr csapatok bukkantak fel. Naauwportból érkezett jelentés szerint a napokban mintegy 100 főnyi búr kommandó tört be Fokföldre. Cradockból jelentik, hogy egy 30 főnyi angol lovasított lövészcsoportból kedden Maraisburgnál négy ember elesett és hat megsebesült. Viktoriából jelentik, hogy ausztráliai lövészek Pretorius kommandójából elfogtak 27 embert és a kommandót magát szétszórták.

London, május 17. A Timesnek jelentik Fokvárosból: A fokföldi egyetem vizsgabiztást küldött ki Szent Ilona szigetére azoknak a hadifoglyoknak a kedvéért, akik vizsgát akarnak tenni.

Harcz a sztrájkolókkal.

Albany, május 17. A sztrájkoló közúti vasúti alkalmazottak tegnap este megtámadták a nem unionista alkalmazottakat, midőn ezeket a kocsisínkekhöz kísérték. Lovas katonaság kivont karddal vonult a sztrájkolók ellen és több embert megsebesített. Számos nem unionista munkást kőbódásokkal megsebesítettek. (M. T. I.)

A new-yorki tőzsdéről.

New-york, május 17. A tőzsde megnyitáskor a likvidációk kevesbedése újra fölkelte azt a reményt, hogy a Northern-Pacific-kérdés rendezésével jóra fordul minden s erre megszilárdultak a Granger-papírok. Az ország délnyugati részében esett eső eloszlatta az aratásokra nézve tápláltságalmakat. Olyan részvényekben, a melyek normális osztalékot hoztak, befektetési vásárlások történtek. Zárlatkor még néhány kisebb eladás történt. Részvényforgalom 924.000 darab.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 209. Pótbérlet 4. sz.

Nagyváradon, szombaton, 1901. május 18-án

A B A B A.

Operette.

S Z E M E L Y E K :

- Lancelot, novicius — — Székely Irén
- Hilárius mester, feltaláló — — Nyáray Antal
- De la Santröll gróf — — Perényi József
- Lormóá gróf — — — Bérczi Gyula
- Nermin atya — — — Pintér Imre
- Baltazár testvér — — — Bognár János
- Hilárius asszony — — — Benkő Jolán
- Alézia, leánya — — — Ámon Margit
- Nantín, jegyző — — — Füredi József

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 ft. Földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 ft 50 kr. Kőrszék 1 ft 20 kr. Támlászék 1 ft. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldalsó 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap vasárnap, május 19-én

délután 3 órakor, fél helyárrakkal

Viola, az alföldi haramia.

Népszínmű.

este 7 órakor, rendes helyárrakkal

A B A B A.

Operette.

KOZGAZDASAG.

Filoxera Olaszországban. A »Magyar Tengerpart« című fiumei újságnak a következőket jelentik Anconából: Olaszországban nagy a nyugtalanság a borvámok miatt. De bármit tegyenek a kormányok, a legvalószínűbb az, hogy maga a természet fog dönteni ez ügyben. Nem nagy prófétai képesség kell annak kijelentéséhez, hogy ma holnap Olaszország nem lesz borszállító ország, mert a filoxera oly rohamosan pusztít az azurkék egü Itáliában, hogy egyre nagyobbodnak a filoxerás területek. Az olasz kormány buzdítja ugyan a termelőket a felújításra, de ennek a buzdításnak csak Olaszország északi részében van valamelyes fogantaja. Itália igazi borvidékei: Apuliában, Sziciliában a bortermelők csak vállat vonnak és szakasztott úgy vannak most, mint ahogy voltak a mi szőlősgazdánk annak idején: nem hisznek filoxerában, vagy azt mondják, hogy annak oka a szárazság és baj csak elmúlik magától. Időközben pedig tőke tőke után pusztul és hovatovább óriási módon meg fog csappanni az olasz bortermelés.

A rómület New-Yorkban és az egész amerikai pénzpiacra tulajdonképpen egy névhez fűződik: a Pierpon Morgan névhez. Pierpon Morgan az az amerikai nábob, aki tízenkét amerikai acélgyárat egyesített egy trustbe, hogy ez a rettenetes szövetkezet négy milliárd márkányi vagyonával uralkodjék a börzén. Nemcsak acélgyártást csinált, hanem szénkő-tűt is a szénbányatulajdonosok között. Ő vezette a new-yorki börzehadjáratot, mely az egyik napon milliomosokká tett szegény embe-

reket, a másik napon a milliomosokból csinált szegényeket.

Ezerféle börzespekuláció számai futnak össze ennek a modern pénzóriásnak a kezében és a legérdekesebb, hogy az imént elmúlt legmelegebb napokban ő volt az egyetlen ember, aki nem volt Amerikában, hanem egy francia fürdőhelyen, Aix le Bainsban üdült. Csak a legkritikusabb napokban tette át lakását Párisba, egy vendomatóri szállóba, hogy hamarabb kapja meg a tenger alatt járó kábelhíreket. A francia lapok csodálkoznak ezen, pedig a dolognak egyszerű a magyarázata. Volt egy játékos, a ki rendszerint nappal aludt és éjfélután kelt fel, hogy kipihent elmével mehesse el a játékosok közé, akiket a nappali izgalmain fölül az éjszaka is elernyesztett. Ilyenformán tett Morgan is. A távolból nyugodt fontolgató észszel kísérte figyelemmel az eseményeket, melyek a helyszínen talán őt is oktalanságra ragadták volna. A mai fejlett hírszolgálat idejében Párisban csaknem olyan hamar tudta meg az eseményeket, mintha New-Yorkban lett volna.

A párisiak természetesen most csodálják az ezerezer pénzbembert és még a külsejét is leírják. Hatvanhárom éves, magas, szélesvállu pirosarcu, fehérhajjú, szürkebajuszú ember, a ki sem nem díszítgvált, sem nem érdekes külsejű. Egy párisi újságírónak sikerült hozzáférkőznie, és Morgan kijelentette előtte, hogy Amerika nemsokára összefogja zuzni Anglia és Németország iparát. Franciaországról, melynek területén volt, jobbnak látta hallgatni. Az újságíró megemlítette, hogy a német császár állítólag az európai államok közt trustöt tervez, mely Amerika ellen irányulna, »Nagyszerű idea — felelte Morgan — de nem praktikus.«

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszaiutal« eredeti távirata. —

Históriaidő.

Budapest, május 17.

Buza októberre	7.81
Buza áprilisra	7.75
Tenger	5.40
Rozs okt	6.92
Zab ápr.	6.47
Képoszta, repce, sug.	—

Értékeltőzsde

Budapest, május 17.

Osztrák hitel	721.75
Magyar hitel	728.50
Allamvasut	690.—
Rimamurányi	528.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	466.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. május 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	117.55
Magyar koronajárdék	93.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	120.75
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	118.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	99.65
Horvath-szlavónföldterhermentesítési kötvény	98.50
Magyar nyarremény-sorsjegy-kölcsön	174.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.50
Osztrák járadék papírban	98.25
Osztrák járadék ezüstben	97.80
Osztr kájjárdék aranyban	117.60
Osztrák korona járadék	97.25
Osztrák államsorsjegyek	140.50
Osztrák magyar bank részvény	16.70
Magyar hitelbankrészvény	698.50
Osztrák hitelintézet részvény	687.—
Párisi vista	95.65
20 frankos arany (Napoleonár)	19.09
Németbirodalmi márka	117.50
London vista	240.50
20 márkás arany	23.52

A szerkesztést felülvizsgálta:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nemzeti kerthelyiség.

Szálloda, kávéház és vendéglő megnyitás.

A nagyérdemű helybeli, valamint a vidéki közönséget ezennel tisztelettel értesítem, hogy **Kert-utca 80-82. szám alatt** az ipar-terület házában levő

„Nemzeti szállodát”,

mely kávéház, vendéglő és nyári kerthelyiséggel van egybekötve, átvettem és azt egy és fél havi ernyedetlen munkálkodásom után sikerült a **mai kor igényeinek megfelelőleg felszerelni**, úgy, hogy a t. vendégeim kényes igényeit kielégíthetem.

Szállodámban jól rendezett szobák állanak a t. utazó vendégeim részére **pontos és jutányos kiszolgálás mellett.**

Kávéházamban első minőségű kávé, ugyszintén **édesített szeszes italokkal szolgálók** az igen tisztelt vendégeimnek.

Nyári kerthelyiséggel egybekötött vendéglőmben a legizletesebb ételek, továbbá **első minőségű BOR és első rendű Dréher-féle kőbányai SÖRREL** állok a t. közönség szolgálatára.

Kerthelyiségeimet

1901. május 18-án, szombaton és vasárnap, 19-én a **nagyszalontai tüzoltó-zenekar** közreműködése mellett **nyitom meg.**

Megtakintásul ajándok külön minta éttermemet: arany és ezüst terítékekkel.
Szíves látogatást kér

Kovács László,

a „Nemzeti szálloda” bérloje.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint **Müller Salamon** jóhírű cukrász cégénél történt **17 évi szolgálat után magamat önállósítván,** Körözs-utca 697. szám alatt egy, az igényeket teljesen kielégítő

— cukrászati műhelyt —

rendeztem be, melyben a legfinomabb izlésnek megfelelő **cukrászati árukat** készítek nagy üzletek, valamint magánosok részére is. Sütemények, torták, parfait és fagyaltok **jutányos árban** megrendelhetők.

Minden törekvésem az leendő, hogy a n. é. közönségnek olcsó beszerzési forrást nyújtsak s gyors és pontos szolgálattal minden kívánságnak megfeleljek.

Tömeges megrendelést és pártfogást kér

Vimlátil Ferencz,

cukrász mester N.-Körözs-utca 697.

109-1-2

— Telefon összeköttetés. —

A tisztelt vevő közönség szives figyelmébe!

Szines és fekete selyem

szövetek ruhára és blousokra, ugyszintén selyem és félselyem napernyőket, karton, zephir és selyem

blousokat

ma a legolcsóbban lehet bevásárolni

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA cégénél,

Nagyvárad, Szt. László-tér.

98-4-15

Tisztelettel alulírott van szerencsém a n. érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a **bérletem alatt álló**

SZT. LÁSZLÓ- (PÜSPÖK-) GYÓGYFÜRDŐT

a nagyváradai 37. sz. cs. és kir. gyalogezred zenekara, valamint a békés-gyulai **Bádé Pista** állandó fürdői zenekarom

közreműködése mellett

— **vasárnap, azaz május hó 19-én** —

esős idő esetén is,

d. u. 3 órakor ünnepélyesen megnyitom.

A mai kor igényeinek megfelelőleg átalakított lakószobák, kád- és tükör-fürdők, a fürdő területén fenyvesekkel szegélyezett árnyas, a Csillag-erdő lombos fái alatt elterülő séta-utak, ujonnan létesített lugosok és kitűnő első minőségű konyha állanak a n. é. közönség rendelkezésére. Az ételek és italoknál a legolcsóbb árakat rendszereztem s így azon helyzetben vagyok, hogy igen t. vendégeimet minden tekintetben meglegedésre kielégíthetem.

Kiváló tisztelettel

Czeglédy Sándor, bérlo.